

ČRNO ZLATO – ČRNA SMRT

Leonoro je nenadoma zdramil strašen hrup. Sicer je, tako kot vedno, le napol spala, saj bi sicer nehala dihati in bi utonila. Prisluhnila je. V daljavi so tulile sirene in nad morjem se je dvigal steber črnega dima. Nedaleč od njiju je z veliko hitrostjo drvel ogromen čoln s cevmi in črpalkami na krovu. Za njim je hitelo še več velikih gliserjev z različnimi pripomočki.

»Ferdo, zbudi se!« je poklicala prijatelja, ki je kot običajno s kljunom pod perutjo trdno spal. Ampak Ferdo se ni dal motiti. Sanjal je o ogromni jati sardel, ki so plavale tik pod površino in se mu ponujale, da si postreže z njimi.

»Ferdo, zaspanec, daj no, zbudi se!« je vztrajala Leonora.

Ferdo se je končno predramil in zaspano pogledal Leonoro:

»Ja kaj pa je? A gori voda, da me budiš ob tej zgodnji uri. Saj je še mrak...«

Nekajkrat je zamahnil s perutmi, da bi si malo poravnal perje, in začudeno pogledal okoli sebe.

»Kaj pa je ta panika? Kaj se dogaja?« je zmedeno gledal naokoli, medtem ko so ga valovi, ki so nastali zaradi mimo vozečih čolnov premetavali po morski gladini kot plutovinast zamašek.

»Nekaj čudnega se dogaja,« je rekla Leonora. »Glej tam daleč na morju nekaj gori, poglej, kakšen črn dim se vije proti nebu.«

»Hej, ko sem te vprašal, če gori voda, nisem mislil dobesedno. To se samo tako reče, če te kdo po nepotrebnem priganja, ampak v resnici...«,« je ves zmeden začel brbljati Ferdo.

»Vem, vem, Ferdo, daj zberi se! Voda zagotovo ne gori, to ni mogoče! Ampak nekaj na vodi mora goreti, sicer se ne bi tako kadilo. In vsi tile čolni in sirene...«

Ferdo se je končno povsem prebudil in začel trezno razmišljati.

»Ugotoviti morava, kaj se dogaja. Najbolje, da ti počakaš tukaj, jaz pa grem pogledat, za kaj gre. Če bo slučajno treba bežati, bom urnejši od tebe.«

»Veš kaj, Ferdo, zdaj bom pa še užaljena. Brazdasti kiti smo zelo hitri plavalci, eni najhitrejših med kiti. Plavamo lahko s hitrostjo skoraj 40 km/h,« je ogorčeno pripomnila Leonora.

»Ampak ti si tako velika in lahko te še povozi kak čoln ali ladja. Pot po nebu je tokrat varnejša. Poleg tega se bodo vsi čudili, od kod se je nenadoma vzel kit. Jaz

bom pa povsem neopazen, eden med mnogimi galebi pač,« je hitel pojasnjevati Ferdo.

Leonora se je spomnila nesreče z ladjo, ki sta jo doživeli z mamo, in čeprav ji je bilo žal, da ne bo mogla s Ferdom na raziskovanje, je popustila.

»Morda imaš res prav,« je rekla. »Ampak bodi previden in čimprej mi pridi poročati, kaj se dogaja.«

»Veš da. Samo na hitro grem pogledat in se takoj vrnem,« je obljubil Ferdo in poletel proti črnemu dimu.

Ko se je bližal cilju, je vedno bolj postajalo jasno, da je nekaj hudo narobe. Zrak je bil poln dima in Ferdo je pomislil, da tudi pot po nebu ni najbolj varna. V daljavi je zagledal dve ladji, drugo ob drugi, okoli njiju pa ogromen rdečkasto rjav madež, ki je pokril morsko gladino kot ogromna smrdljiva odeja. Ena od ladij je bila nagnjena na bok in v njenem trupu je zijala ogromna luknja. Ven je tekla gosta temna tekočina in se razlivala po morju. Druga ladja je gorela in iz nje se je vil gost črn dim. Obkrožali so jo gasilski čolni, ki so v velikih lokih nanjo brizgali vodo, da bi pogasili požar. Ferdo je šele takrat ugotovil, da v bližini ni nobenega izmed njegovih sorodnikov. Ko se je začel že skoraj dušiti, je sprevidel, da bo boljše, če pobere šila in kopita in se umakne na varno. Poletel je nazaj k Leonori. Ko je pristal ob njej na morski gladini, ga je še vedno dušilo.

»Kaj je? Kaj si videl? Povej no, saj me bo še razgnalo od radovednosti,« je bila neučakana Leonora.

Ferdo je lovil sapo in nekaj trenutkov ni mogel izustiti nobene besede. Leonora se je ustrašila, da je z njim nekaj narobe.

»Ferdo, si v redu? Zakaj nič ne rečeš?« je v strahu moledovala.

Končno je prišel nekoliko k sebi in lahko že normalno zadihal.

»Mislim, da se je zgodila ladijska nesreča. Dve ladji sta se zaleteli, ena je poškodovana, druga gori. Iz poškodovanega tankerja izteka neka tekočina, ki strašno smrdi. Tam je vse polno gasilcev in nekih drugih ladij s čudnimi napravami...,« je razburjen poročal Ferdo. »Še dobro, da nisi šla z mano. Še mene bi skorajda pobralo zaradi dima in smradu.«

Leonora je ostala brez besed. Vedela je, da je zadeva zelo resna. Če je to, na kar sumi, se bliža velika tragedija. Stisnilo jo je pri srcu.

»Pa veš, kakšna tekočina izteka iz prekucnjene ladje?« je vprašala.

»Pojma nimam, ampak videti je gosto in lepljivo in razliva se daleč naokoli po morju. Mislim, da bi bilo najboljšo, če povprašava deda Julčeta, morda on ve, kaj se je zgodilo.«

Leonora ni hotela povedati Ferdu, da sumi, za kaj gre. Ni ga želela prestrašiti, dokler ne bo povsem prepričana, ali je njen strah upravičen.

»Poiščiva ga,« je rekla. »Morda veš, kje bi ga lahko našla?«

»Ob tej zgodnji uri, ko se ribiči vrnejo z morja in pregledujejo ulov ter čistijo mreže, ob pomolu ponavadi čaka na kakšen slasten zalogaj. Ampak mislim, da je tudi on slišal ves ta hrup. Pojdiva pogledat v marino. Tam se zberemo, kadar se zgodi kaj nenavadnega. Sedimo na jamborih in strehah hiš in se posvetujemo. Julče je kot najstarejši galeb, ki največ ve, vedno tam.«

Odpravila sta se proti marini. Ravno ko je Leonora razmišljala, da verjetno za kita ni najprimerneje, da zaplava v marino, in da bi moral na pogovore Ferdo sam, je iz daljave priletela jata galebov. Na čelu sta opazila deda Julčeta.

»Ferdo, ravno prav, da sem te srečal,« je zaklical že od daleč. Tudi on je bil strašno vznemirjen.

»Posvariti te moram pred nesrečo.

Pomignil je jati za sabo: » Kar tukajle se bomo ustavili, kaže, da je tu še varno.«

Galebi so posedli po morski gladini in se vsi polni pričakovanja obrnili proti Julčetu. Nagonsko so se zavedali resnosti položaja, zato so bili nenavadno tiho. Julče je spregovoril s tresočim se glasom:

»Dragi moji otročički, stvar je zelo resna! Kaj takega se v naših vodah ni še nikoli zgodilo. Današnja nesreča nam bo korenito spremenila življenje in njene posledice bomo občutili še zelo dolgo.«

»Pa kaj se je sploh zgodilo?« je bil neučakan mladi galeb.

»Dva tankerja sta trčila v zalivu in iz enega je iztekla velika količina nafte,« je pojasnil Julče.

»Torej je res!« je pomislila Leonora. Njene najbolj črne slutnje so se uresničile. Nafta! Kar zmrazilo jo je po telesu. Skušala se je umiriti, da bi slišala, kaj bo povedal Julče.

»Nafta je tekočina, ki jo ljudje zelo cenijo. Z njo poganjajo različne stroje in prevozna sredstva, ogrevajo stanovanja, iz nje izdelujejo plastiko, škropiva za zatiranje škodljivcev, uporabljajo jo pri asfaltiranju cest in še na nešteto drugih načinov. Ker je tako dragocena, jo včasih imenujejo tudi črno zlato.«

»Zakaj pa bi se je morali potem bati, če je tako uporabna?« je zopet vprašal mladi galeb.

»Za nas pomeni zagotovo smrt! Pa ne le za nas, za vsa živa bitja, ki pridejo v stik z njo. Ker je lažja od vode, plava na morski površini, tokovi in valovi jo sčasoma odnesejo tudi na obalo. Če se nam prilepi na perje, ne moremo več leteti in poginemo od lakote, če vdahnemo njene hlape ali jo pogoltnemo, se zastrupimo, če pa nam pride v oči, oslepimo.«

Jata galebov je le nemo strmela v Julčeta. Ta je pogledal proti Leonori in rekel:

»Tudi ti, Leonora moraš biti zelo pazljiva. Na daleč se moraš izogibati naftnemu madežu. Če bi pomotoma zaplavala podenj, boš v hudi stiski, saj boš morala slej kot prej na površje po zrak. In takrat ti bo nafta in njeni hlapi udarila v nosnice in te zastrupila. Čeprav si tako velika, te to lahko ugonobi!«

Leonora, ki je dotlej nemo poslušala, je žalostno spregovorila:

»Vem Ferdo, tudi moja mama me je opozarjala na nevarnost ob takšnih nesrečah. Povedala mi je, da ljudje črpajo nafto tudi izpod morskega dna z velikih naftnih ploščadi sredi oceana. Včasih pridejo huda neurja ali pa se jim pokvari kaj drugega in nafta začne iztekati v morje. Preden jo ustavijo, preplavi ogromne površine in na svoji poti ubije vse živo. Mnogi ptiči in morski sesalci zaradi zapackanega perja in krzna poginejo v strašnih mukah od lakote ali zaradi podhladitve, mladiči, ki po vonju prepoznajo svoje matere, jih zaradi smradu ne najdejo več in žalostno končajo svoja mlada življenja. Ker nafta zastrupi tudi manjše živali, se z njimi zastrupijo tudi njihovi plenilci.«

Nastala je smrtna tišina. V zraku je bilo čutiti napetost, strah in zaskrbljenost. Leonora je nadaljevala:

»Ljudje sicer skušajo preprečiti te grozljive posledice in zaustaviti naftne madeže ter nesnago pobrati z morske površine. Drugi spet skušajo pomagati prizadetim. Poškodovane in od nafte zapacane živali odnesejo v zavetišča, kjer jih kemično očistijo. Ko si opomorejo, jih spustijo nazaj na svobodo.«

Da zbrani družini ne bi vzela vsega poguma, jim je rajši zamolčala, da kljub pomoči preživi le ena od stotih žrtev nafte, četudi jo še tako skrbno očistijo.

Deda Julče, ki je bil praktičen galeb in je v življenju že veliko doživel, je uvidel, da nekatere galebe prevzema malodušje, druge grabi panika in da mora svoje tovariše nekako pomiriti in ohrabriti.

»No, kar je, je!« je rekel. »Zdaj veste, kakšna je nevarnost, zato se ji boste laže izognili. Hrane v prihodnjih mesecih res morda nebo v obilju, ampak upam, da katastrofa ni prehuda in da posledice za nas ne bodo usodne. Če bomo pametno ravnali, se bomo morda izognili katastrofi. Nikar ne pozabite stare ljudske modrosti: Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha.«

»Ja, kaj naj bi pa to pomenilo?« je vprašal Ferdo. »Saj galebi vendar ne jemo juhe!«

»No, tako rečejo ljudje, kadar želijo povedati, da stvari navadno niso tako hude, kot kaže na prvi pogled. Zato predlagam, da ostanemo tukaj, kjer smo varni, in še malo počakamo. Potem bomo poslali najmočnejšega med nami v izvidnico.«

»Poglejte, dim se je že skoraj polegel!« je zaklical eden izmed galebov. Vsi so pogledali v smer, kjer je na nebu še vedo visel oblak črnega dima. Kazalo je, da je požar zatrt.

»In tudi sirene ne tulijo več,« je ugotovila kormoranka Elza. Vsi so začudeno pogledali proti njej, saj so bili tako zatopljeni v pogovor, da sploh niso opazili, kdaj se jim je pridružila.

»Poglejte, tam je še ena jata galebov!« je zaklical Ferdo. Dvignil se je nad morje, da bi bolje videl, kdo prihaja. Drobne pikice so postajale vse večje.

»Zarja in Liza pa Jure in Cecko prihajajo!« je ves vesel zaklical in jim poletel naproti.

»Oh, kako sem vas vesel, samo da ste še živi!« jih je pozdravil.

Mladi, običajno razigrani galebi, polni energije in duhovitih domislic, so bili tokrat poklapani in resni, kot da bi se v enem dnevu postarali za deset let. Sedli so k jati.

»Kaj je novega? Se že ve, kako obsežna je nesreča?« je vprašal deda Julče.

»Nimamo dobrih novic,« je spregovoril Cecko.

»Mnogo pripadnikov naše jate je poškodovanih, nekaj so jih odpeljali reševalci, da jim očistijo perje, za tri pa so bile posledice prehude.«

Vsi so molče povесili glavo.

Cecko je nadaljeval: »Vendar je sreča v nesreči ta, da so luknjo v ladji, iz katere je iztekala nafta, že zamašili in da so z ladjami in posebnimi napihnjnimi blazinami že omejili naftni madež na morju.«

»Na pomoč že prihajajo posebne ladje iz sosednjih držav, ki bodo pomagale čim prej pobrati nafto s površine,« ga je dopolnila Zarja.

»Pravijo, da bo v nekaj mesecih spet vse tako, kot je bilo nekoč,« je dodala Liza.

»Nikoli več ne bo tako, kot je bilo nekoč,« je žalostno pristavil Ferdo. »Treh izgubljenih življenj nihče ne bo mogel povrniti. In nihče ne ve, koliko rib in drugih prebivalcev morja je poginilo zaradi te nesreče in koliko jih še bo.«

»Morda čez nekaj mesecev res ne bo več videti madeža, posledice pa bomo čutili še leta,« se je strinjal Julče.

Leonora, ki je vedela, da bi bila nesreča lahko še veliko, veliko hujša, si je nekoliko oddahnila. Pomislila je, da bosta morala biti s Ferdom v prihodnjih mesecih res pazljiva, saj ljudje madeža ne bodo mogli prav hitro odstraniti. Bakterije, ki razkrajajo nafto, bodo resda do konca opravile njihovo delo, vendar bo to trajalo še zelo dolgo.

Galebi, ki so bili sicer pretreseni zaradi vesti o smrti treh pripadnikov njihove jate, so se nekoliko potolaženi začeli med seboj pogovarjati, potem pa so se v manjših skupinah odpravili proti kopnemu.

Leonora in Ferdo sta kmalu ostala sama.

»Črno zlato – pha, prej bi rekel črna smrt!« je zagrenjeno rekel Ferdo.

»Ja, ljudje bi morali biti bolj pazljivi in uvidevni do okolja. Pogosto jih zanima samo denar in njihov blagor, na nikogar drugega se ne ozirajo!« je pritrdila Leonora.

»Še sreča, da niso vsi takšni, a ne?« je rekel Ferdo. »Nekateri si prizadevajo, da bi bili bolj obzirni do vseh nas, ki si z njimi delimo ta planet.«

»O, ko bi bilo le več takšnih!« je zavzdihnila Leonora.

Tisti dan nista šla iskat hrane. Čemerno sta čakala na istem mestu in premlevala dogodke. Leonora, ki je vsak dan potrebovala velike količine hrane, je bila že precej obnemogla, vendar je bil strah pred črno smrtjo prehud. Ferdo ni slutil, kako zelo je ta nesreča prizadela njegovo prijateljico, saj ji na prvi pogled ni bilo videti hudega.

Toda nesreče imajo pogosto daljnosežne posledice.